

Ευρωπαϊκό Συνταγματικό Δίκαιο

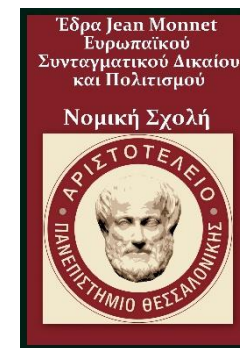
Ενότητα 2: Η θεσμική διαρρύθμιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Λίνα Παπαδοπούλου

Νομική Σχολή

Έδρα Jean Monnet

Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου και Πολιτισμού

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Περιεχόμενα ενότητας

1. Μέθοδοι, βαθμίδες και μορφές συνεργασίας στην ΕΕ.
2. Γραπτές πηγές δικαίου.
 - i. Πρωτογενές και
 - ii. Παράγωγο δίκαιο.
3. Αρμοδιότητες Ένωσης και Κρατών Μελών.
 - i. Αρχή επικουρικότητας,
 - ii. Αρχή αναλογικότητας.
4. Όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σκοποί ενότητας

- Να κατανοηθεί ο τρόπος λειτουργίας της ΕΕ και η μέθοδος συνεργασίας με τα Κράτη Μέλη.
- Να αναλυθούν οι αρμοδιότητες της Ένωσης, σε ποιες περιπτώσεις έχει αποκλειστική αρμοδιότητα, τι είναι η αρχή της επικουρικότητας και τι η αρχή της αναλογικότητας.
- Να παρουσιαστούν τα όργανα της Ένωσης και η λειτουργία τους.

Μέθοδοι και βαθμίδες συνεργασίας στην ΕΕ

- Μέθοδοι ολοκλήρωσης:
 - Ανάλογα με τα μέτρα που υιοθετούνται:
 - Αρνητική ολοκλήρωση: κατάργηση των εμποδίων.
 - Θετική ολοκλήρωση: συντονισμός & εναρμόνιση των πολιτικών.
 - Ανάλογα με τον τρόπο λήψης των αποφάσεων:
 - Διακυβερνητική συνεργασία.
 - Ομοσπονδιακή (υπερεθνική) συνεργασία.

Βαθμίδες οικονομικής συνεργασίας

Ζώνη ελευθέρων συναλλαγών =

Κατάργηση δασμών μεταξύ των κρατών-μελών+ ενιαίο εξωτερικό δασμολόγιο.

⇒ **Τελωνειακή ένωση**

+ ελεύθερη διακίνηση οικονομικών παραγόντων.

⇒ **Κοινή αγορά**

+ υψηλή εναρμόνιση και συνεννόηση για τα μεγάλα οικονομικά μεγέθη.

⇒ **Οικονομική ένωση**

+ αμετάκλητος καθορισμός συναλλαγματικών ισοτιμιών ή ενιαίο νόμισμα.

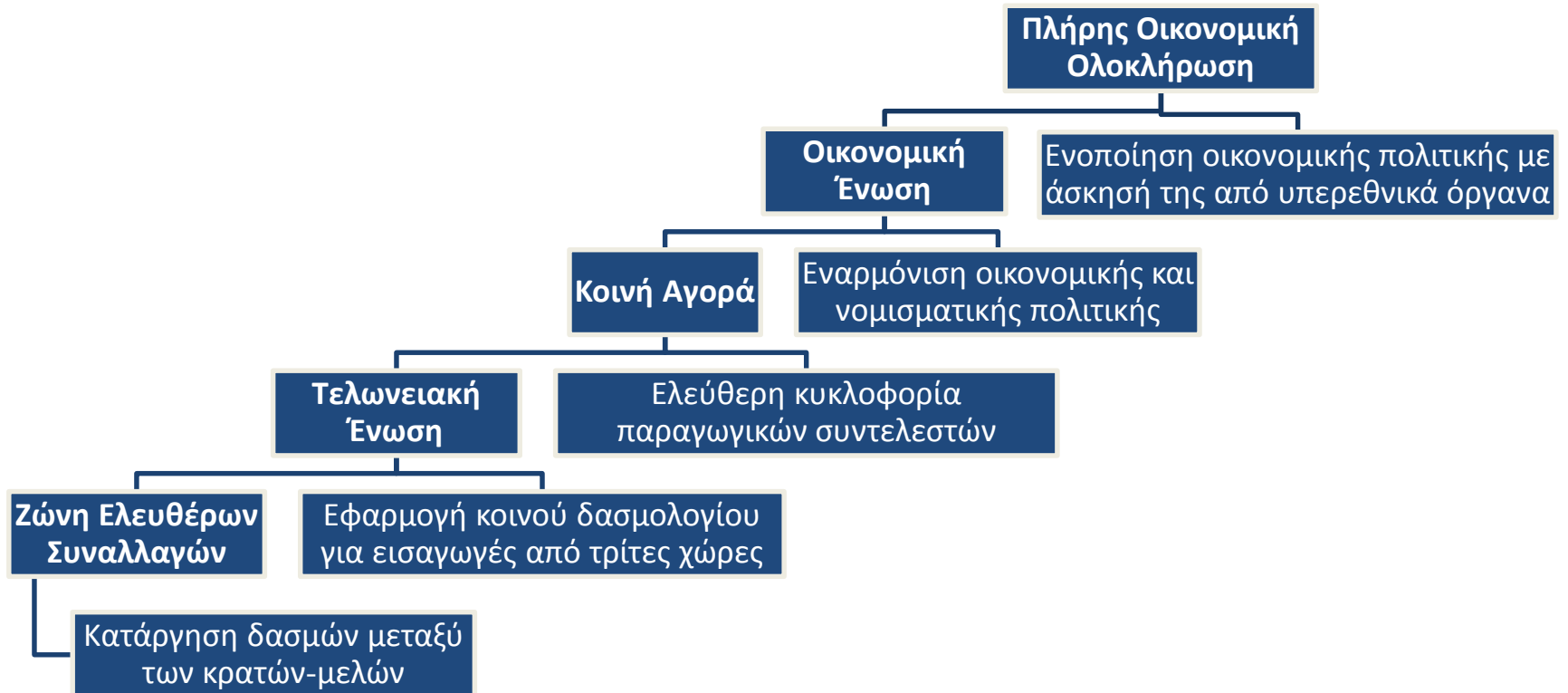
⇒ **Νομισματική ένωση**

ONE: τα δύο παραπάνω

⇒ **Πλήρης οικονομική ένωση:** πλήρης ενοποίηση της οικονομίας (και οικονομικής πολιτικής).

Μορφές οικονομικής συνεργασίας

Οι γραπτές πηγές του ενωσιακού δικαίου: πρωτογενές δίκαιο

- Το πρωτογενές δίκαιο:
 - Οι Συνθήκες,
 - Οι ιδρυτικές Συνθήκες + παραρτήματα, πρωτόκολλα, δηλώσεις,
 - Οι τροποποιητικές Συνθήκες,
 - Οι Συνθήκες προσχώρησης,
 - Οι πράξεις των Μονίμων Αντιπροσώπων των Κυβερνήσεων των ΚΜ στα πλαίσια του Συμβουλίου,
 - Οι συμφωνίες/συνθήκες που συνάπτονται μεταξύ των ΚΜ στο πλαίσιο του διεθνούς δικαίου.

Οι γραπτές πηγές του ΕΔ: παράγωγο (δευτερογενές) δίκαιο (1/2)

- I. Ο Κανονισμός (Ευρωπαϊκός Νόμος):
 - i. Γενική ισχύς (έναντι όλων των Κρατών).
 - ii. Άμεση ισχύς και εφαρμογή (δεν χρειάζεται μεταφορά).
 - iii. Δεσμευτικότητα ως προς όλα τα μέρη του.
- II. Η Οδηγία (Ευρωπαϊκός Νόμος Πλαίσιο):
 - i. Ειδική ισχύς (δεσμεύει τα ΚΜ που είναι αποδέκτες/συνήθως όλα).
 - ii. ΔΕΝ αναπτύσσει, κατ' αρχήν, άμεση ισχύ, ΑΛΛΑ...
 - iii. Δεσμευτικότητα ως προς την επίτευξη των στόχων (όχι μέσα).
- III. Η Απόφαση:
 - i. Ειδική ισχύς (δεσμεύει τα ΚΜ ή τους ιδιώτες που είναι αποδέκτες).
 - ii. Άμεση ισχύς και εφαρμογή.
 - iii. Δεσμευτικότητα ως προς όλα τα μέρη.

Οι γραπτές πηγές του ΕΔ: παράγωγο (δευτερογενές) δίκαιο (2/2)

- Η Σύσταση (αυτοβούλως) και η Γνώμη (ζητείται):
 - Δεσμεύουν το Όργανο που τα έχει εκδώσει,
 - Αν απαιτούνται για την έκδοση άλλης κοινοτικής πράξης, η έλλειψή τους αποτελεί λόγο ακύρωσης (παράβαση ουσιώδους τύπου).
- Άλλες πράξεις – μαλακό (soft) δίκαιο:
 - Πράξεις ημι-νομοθετικές:
 - γενικά προγράμματα, προγράμματα δράσης, εκθέσεις κτλ.
 - Πράξεις σχετικά με τη λειτουργία/συνεργασία των Οργάνων:
 - Καταστατικά, Κανονισμοί λειτουργίας, κώδικες συμπεριφοράς, κοινές δηλώσεις, διοργανικές συμφωνίες, κτλ.
 - Ανακοινώσεις της Επιτροπής.

Ίδρυση και εξέλιξη των ΕΚ

- Ίδρυση των Κοινοτήτων:
 - Ε.Κ.Α.Χ.: Συνθ. Παρισίου 1951
 - Ε.Κ.Α.Ε.: Συνθ. Ρώμης 1957
 - Ε.Ο.Κ.: Συνθ. Ρώμης 1957
- Εμβάθυνση των Κοινοτήτων: (τροποποίηση των ιδρυτικών Συνθηκών)
 - 1986-87: Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη → 1992
 - 1992-93: Συνθ. Μάαστριχτ → ΟΝΕ/ΕΕ
 - 1997-99: Συνθ. Αμστερνταμ → Κοινωνικό πρόσωπο + Τίτλος IV για κοινοτικοποίηση Π Ασύλου+Μετανάστευσης
 - 2000-03: Συνθ. Νίκαιας → Διεύρυνση
 - 2004/05: Ευρωπαϊκό Σύνταγμα (δεν τέθηκε σε ισχύ)
 - 2007/09: Συνθήκη της Λισαβόνας .

Διεύρυνση των ΕΚ

Κύματα προσχωρήσεων:

Ιδρ. μέλη: Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, BeNeLux.

1969: Μεγ. Βρετανία, Ιρλανδία, Δανία.

1979/81: Ελλάδα.

1985: Ισπανία, Πορτογαλία.

1994: Αυστρία, Σουηδία, Φιλανδία.

2004: Κύπρος, Μάλτα, Ουγγαρία, Πολωνία, Τσεχία, Σλοβακία, Σλοβενία, Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία.

2007: Βουλγαρία, Ρουμανία.

2013: Κροατία.

???: FYROM, Αλβανία (Κοσσυφοπέδιο), Σερβία, Μαυροβούνιο, Τουρκία.

Κριτήρια για την προσχώρηση νέων κρατών

- Σταθεροί θεσμοί που να εγγυώνται:
 - το κράτος δικαίου,
 - τη δημοκρατία,
 - τα δικαιώματα του ανθρώπου,
 - το σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων.
- Λειτουργική οικονομία της αγοράς.
- Δυνατότητα ανάληψης των υποχρεώσεων ΚΜ.
- Αποχώρηση από τις Κοινότητες.
 - ρητά για 1η φορά στη Συνθήκη της Λισαβόνας.

Παράλληλες πρωτοβουλίες

- Το Συμβούλιο της Ευρώπης:
 - Διεθνής οργανισμός πολιτικής συνεργασίας.
 - Έδρα: Στρασβούργο.
 - Μέλη: ΕΕ 27 + 19 = 47 (Ρωσία, Μολδαβία, Τουρκία, Αλβανία,..., Αρμενία, Αζερμπαϊτζαν).
 - Κεντρικά όργανα:
 - Η Επιτροπή των Υπουργών,
 - Η Κοινοβουλευτική Συνέλευση,
 - Το Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων /ΕΣΔΑ.
 - Κεντρικός στόχος: προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Αρμοδιότητες ΕΕ & ΚΜ

- Η λογική της ανάθεσης αρμοδιοτήτων.
 - Αρχή της ειδικότητας των κοινοτικών αρμοδιοτήτων.
 - ειδικές αρμοδιότητες που προβλέπονται από τις Συνθήκες.

Αρμοδιότητες: Κοινότητες - ΚΜ

- Στη Συνθήκη της Λισαβόνας:
 - Αποκλειστική αρμοδιότητα:
 - Η ΕΕ έχει αποκλειστικές αρμοδιότητες στο να ρυθμίσει το αντικείμενο.
 - Αποκλειστική αρμοδιότητα για διεθνή συνθήκη όταν παρέχεται σε μια νομοθετική πράξη της ΕΕ.
 - Συντρέχουσα αρμοδιότητα:
 - Η αρμοδιότητα στην νομοθεσία σε αυτό τον τομέα μοιράζεται ανάμεσα στα κράτη μέλη και την ΕΕ.
 - Υποστηρικτική αρμοδιότητα:
 - Η ΕΕ έχει την αρμοδιότητα στο να υποστηρίξει, να συντονίσει ή να συμπληρώσει τις πράξεις των κρατών μελών.

Αρμοδιότητες

- **Αποκλειστική αρμοδιότητα:** Ευρωπαϊκή Τελωνειακή Ένωση, περιοχή ελεύθερης αγοράς, η ίδρυση κανόνων ανταγωνισμού που είναι απαραίτητοι για την λειτουργία της εσωτερικής αγοράς νομισματική πολιτική για τα κράτη μέλη των οποίων το νόμισμά τους είναι το ευρώ, η διατήρηση των θαλάσσιων βιολογικών πηγών υπό την Κοινή αγροτική πολιτική κοινή εμπορική πολιτική.
- **Συντρέχουσα αρμοδιότητα:** εσωτερική αγορά, κοινωνική πολιτική, για τις διαστάσεις που ορίζονται από αυτή την Συνθήκη οικονομική, κοινωνική και εδαφική ενότητα αγροτική και αλιευτική, εξαιρουμένη η αρμοδιότητα της διατήρησης των θαλάσσιων βιολογικών πηγών, περιβάλλον, προστασία καταναλωτή, μεταφορά, ενέργεια, περιοχή ελευθερίας, ασφαλείας και δικαιοσύνης, κοινές ανησυχίες σε ότι αφορά την δημόσια υγεία, για τις διαστάσεις που ορίζονται από αυτή την Συνθήκη.
- **Υποστηρικτική:** προστασία και βελτίωση της δημόσιας υγείας, βιομηχανία, πολιτισμός, τουρισμός, μόρφωση και αθλητισμός, πολιτική προστασία, διοικητική συνεργασία.

Αρχή της επικουρικότητας

- Εισαγωγή της αρχής από τη Συνθ. Μάαστριχτ + Πρωτόκολλο Συνθ. Άμστερνταμ.
- Για τις συντρέχουσες αρμοδιότητες ΜΟΝΟΝ.
- Περιεχόμενο: Λήψη των αποφάσεων όσο πιο κοντά στον πολίτη. Δύο όροι σχετικά:
 - Με την ύπαρξη αρμοδιότητας:
 - Ο στόχος να μην μπορεί να πραγματοποιηθεί σε επίπεδο Κρατών,
 - Η δράση σε επίπεδο Κοινότητας να είναι πιο αποτελεσματική,
 - Π.χ.: Διευρωπαϊκά δίκτυα, εσωτερική ναυσιπλοΐα -/- υδροδότηση χωριού,
 - Με τον τρόπο άσκησης της αρμοδιότητας: περιθώριο εθνικών διαφοροποιήσεων.

Αρχή της επικουρικότητας

Πρακτικές συνέπειες

- Τεκμήριο υπέρ της κατώτατης βαθμίδας λήψης αποφάσεων.
- Ευρύ πεδίο δράσης στο εθνικό επίπεδο.
- Αιτιολογημένη ποιοτικά + ποσοτικά πρόταση της Επιτροπής.
- Προτίμηση των οδηγιών έναντι των άλλων κοινοτικών πράξεων.

Αρχή της αναλογικότητας

Για κάθε τύπο αρμοδιότητας (όχι μόνον συντρέχουσες):

- Λήψη μέτρων που να μην επιβάλλουν υπέρμετρους περιορισμούς ή επιβαρύνσεις σε σχέση με το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα.
 - Ποιοτικό κριτήριο: το μέτρο να είναι κατάλληλο (υγεία – φόρος).
 - Ποσοτικό κριτήριο: το μέτρο να μην είναι υπέρμετρα περιοριστικό.

Όργανα της ΕΕ: Η εκπροσώπηση των κρατών

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

- Ιστορικό:
 - Λειτουργία ήδη από το 1969,
 - Θεσμοθέτηση από την ΕΕΠ (1986).
- Σύνθεση:
 - Αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων & Υπ. Εξ.
 - Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής + 1 μέλος.
- Αρμοδιότητες:
 - Καθορίζει τους γενικούς πολιτικούς προσανατολισμούς της ΕΕ οι οποίοι εκτελούνται από τα καθ' ύλη αρμόδια όργανα (Επιτροπή + Συμβούλιο).

Όργανα – Συνθήκη Λισαβόνας

- Μόνιμη θέση Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου:
 - εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για περίοδο δυόμισι ετών,
 - εξασφαλίζεται η συνέχεια και
 - ενισχύεται η σταθερότητα της λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.
- Θέση του Υπατού Εκπροσώπου της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας:
 - είναι ταυτόχρονα και Αντιπρόεδρος της Επιτροπής,
 - προεδρεύει του Συμβουλίου Εξωτερικών Σχέσεων,
 - μεγαλύτερη συνοχή στην εξωτερική της δράση,
 - συγκεκριμένο και διακριτό πρόσωπο στη διεθνή σκηνή.

Όργανα της ΕΕ: Η εκπροσώπηση των κρατών

- Το Συμβούλιο (των Υπουργών):
 - Σύνθεση:
 - Το γενικό Συμβ: Υπ. Εξ.
 - Το Συμβ ειδικής σύνθεσης: όπως Ευρ. Συμβ.
 - Τα ειδικά επί μέρους Συμβ: Υπουργοί ανά ειδικότητα (ecofin, γεωργίας, κ.ο.κ).
 - Λειτουργία:
 - Προεδρία – Τρόικα,
 - COREPER (I & II//A & B): επιτροπή μόνιμων αντιπροσώπων,
 - Γενική Γραμματεία (από Μάαστριχτ + κ. ΚΕΠΠΑ).

Το Συμβούλιο (των Υπουργών) Α

- Λήψη των αποφάσεων:
 - Ο (τυπικός) κανόνας: η απλή πλειοψηφία.
 - Η «συνήθης» μέθοδος ψηφοφορίας του Συμβουλίου = Ο πραγματικός κανόνας: η ειδική πλειοψηφία 232/359 (+ 2/3 ΚΜ αν τροποποίηση της πρότασης της Επιτροπής + 62% πληθυσμού, αν το ζητήσει οποιοδήποτε ΚΜ).
 - Χρησιμοποιείται όταν το Συμβούλιο λαμβάνει αποφάσεις κατά τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, η οποία είναι επίσης γνωστή ως συναπόφαση. Περίπου το 80% του συνόλου της νομοθεσίας της ΕΕ θεσπίζεται με τη διαδικασία αυτή.

Το Συμβούλιο (των Υπουργών) Β

- Ζύγισμα των ψήφων:
 - Γερ, Γαλ, ΗΒ, Ιτ: 29
 - Ισπ, Πολ: 27
 - Ολλ: 13
 - Βελγ, Ελλ, Πορτ, Τσεχ, Ουγγ: 12
 - Αυστρ, Σουηδ: 10
 - Δν, Φιν, Ιρλ, Λιθ, Σλοβκ: 7
 - Λουξ, Εσθ, Κυπ, Λατβ, Σλοβν: 4
 - Μάλτα: 3
 - Η εξαίρεση: ομοφωνία (+ Λουξεμβούργο + Ιωάννινα: 23-25 κατά).

<http://www.consilium.europa.eu/en/council-eu/voting-system/voting-calculator/>

Το Συμβούλιο (των Υπουργών) Γ

- Συνθήκη της Λισαβόνας: Από το 2014 (2017) αρχή της διττής πλειοψηφίας:
 - 55% των κρατών μελών (15 επί συνόλου 27),
 - 65% του πληθυσμού,
 - «μειοψηφία αρνησικυρίας» (μειοψηφία του βέτο) τουλάχιστον 4 κράτη μέλη,
 - διαφορετικά ειδική πλειοψηφία ακόμα και αν δεν ικανοποιείται το κριτήριο του πληθυσμού.
 - Ομοφωνία π.χ. φορολογία, η εξωτερική πολιτική, η άμυνα και η κοινωνική ασφάλιση.

Το Συμβούλιο (των Υπουργών): λήψη των αποφάσεων

Νέος κανόνας από την 1η Νοεμβρίου 2014:

- εφαρμόζει μια **νέα διαδικασία ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία**
- όταν ψηφίζει **κατόπιν**
 - πρότασης της Επιτροπής ή
 - του **Υπατου Εκπροσώπου** της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας,
- επιτυγχάνεται ειδική πλειοψηφία εφόσον πληρούνται δύο προϋποθέσεις:
 - **55% των κρατών μελών ψηφίσουν υπέρ** - στη πράξη αυτό σημαίνει τα 16 από τα 28 κράτη μέλη,
 - η πρόταση υποστηρίζεται από έναν αριθμό κρατών μελών που αντιπροσωπεύουν **το 65% τουλάχιστον του συνολικού πληθυσμού της ΕΕ.**
- **κανόνας της 'διπλής πλειοψηφίας'.**
- **Μειοψηφία αρνησικυρίας:**
 - περιλαμβάνει τουλάχιστον τέσσερα μέλη του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύουν άνω του 35% του πληθυσμού της.

Το Συμβούλιο (των Υπουργών): Αρμοδιότητες

1. Νομοθετικές (με ΕυΚοιν) + Προϋπολογισμός
2. Συντονιστικές (κυρίως ΟΝΕ)
3. Εκτελεστικές και ελεγκτικές (αλλά, κυρίως Επιτροπή)
4. Εξωτερικές σχέσεις

Όργανα της ΕΕ: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

- Σύνθεση: 27 άτομα για 5 έτη (διατήρηση ενός Επιτρόπου ανά κράτος μέλος).
- Διαδικασία: Πρόεδρος (ΕυρΚοιν), μέλη, έγκριση ΕυρΚοιν, διορισμός από κυβερνήσεις.
- Παύση:
 - Ατομικά: θάνατος, παραίτηση, απαλλαγή από ΔΕΚ
 - Συλλογικά: πρόταση δυσπιστίας από ΕυρΚοιν
- Διοικητικός μηχανισμός: ΓΔ (// υπουργεία) + κεντρικές υπηρεσίες.

Επιτροπή: αρμοδιότητες

1. Νομοθετικές – κανονιστικές:
 - i. **Μονοπώλιο νομοθετικής πρωτοβουλίας**
 - ii. Παραγωγή νομοθετημάτων
 - a. Αυτόνομες αρμοδιότητες (λ.χ. ανταγωνισμός)
 - b. Κατ' εξουσιοδότηση του Συμβουλίου – Επιτροπολογία
2. Εκτελεστικές – Διοικητικές (των Συνθηκών – των πράξεων του Συμβ)
3. Ελεγκτικές – φύλακας των Συνθ (+ ρήτρες διασφάλισης)
4. Εξωτερικές σχέσεις (διαπραγμάτευση)

Όργανα της ΕΕ: Κοινοβούλιο

- Η δημοκρατική νομιμοποίηση: το ΕυρΚοιν
 - Εκλογή – Σύσταση:
 - Εκλογή με απευθείας ψηφοφορία ανά 5ετία (από 1979)
 - Λισαβόνα: όχι περισσότερα από 751 μέλη. από 6 τουλάχιστον έως και 96 για κάθε κράτος μέλος
 - Προνόμια – ασυλία
 - Τρόπος λειτουργίας:
 - Όργανα:
 - Προεδρείο (Πρ + 14 Αντιπρ + 5 Κοσμήτορες)
 - Κοινοβουλευτικές επιτροπές (20 μόνιμες, + ειδικές + εξεταστικές)
 - Πολιτικές ομάδες: Σοσιαλιστικό, Λαϊκό, Φιλελεύθεροι, Πράσινοι
 - Γενική Γραμματεία
 - Λήψη αποφάσεων:
 - Ετήσια τακτική σύνοδος 2η Τρίτη του Μαρτίου - 1 εβδομάδα/μήνα
 - Απαρτία 1/3 και πλειοψηφία ψηφισάντων.

ΕυρΚοιν: η δημοκρατική νομιμοποίηση από τους λαούς / πολίτες της Ένωσης

- Αρμοδιότητες:
 - Νομοθετικές, διαδικασίες...
 - διαβούλευσης, συνεργασίας, συναπόφασης, σύμφωνης γνώμης.
 - Ελεγκτικές:
 - υποβολή ερωτήσεων, πρόταση δυσπιστίας, ετήσια γενική έκθεση της Επιτροπής, εξέταση αναφορών από τους πολίτες, σύσταση προσωρινών εξεταστικών επιτροπών.
 - Συμμετοχή σε άλλες λειτουργίες της Κοινότητας:
 - διορισμός μελών οργάνων (Επιτροπή, ΕΚΤ), διεύρυνση.
 - Λαμβάνει αναφορές εκ μέρους των πολιτών (άρθρο 194 ΣΕΕ).

Νομοθετικές διαδικασίες

- **Συνήθης νομοθετική διαδικασία (συναπόφαση):**
 - επεκτείνεται σε διάφορους νέους τομείς, όπως
 - η δικαιοσύνη και οι εσωτερικές υποθέσεις,
 - σε μερικές πτυχές της κοινής εμπορικής και της κοινής γεωργικής πολιτικής,
 - και στον προϋπολογισμό της ΕΕ.
- **Ειδική νομοθετική διαδικασία:**
 - προβλέπεται από τις Συνθήκες, σε ειδικές περιπτώσεις.
 - είτε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με τη συμμετοχή του Συμβουλίου.
 - είτε από το Συμβούλιο με τη συμμετοχή του Κοινοβουλίου.
 - είτε μετά από πρωτοβουλία ομάδας κρατών μελών ή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, μετά από σύσταση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή αίτημα του Δικαστηρίου ή της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (άρθρο 289 ΣΛΕΕ).

Ειδική νομοθετική διαδικασία

- Αποκλίνει από τη συνήθη νομοθετική διαδικασία είτε γιατί το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο δεν ενεργούν από κοινού είτε γιατί η πρωτοβουλία για την έκδοση νομικής πράξης δεν προέρχεται από την Επιτροπή, αλλά από άλλο θεσμικό όργανο ή ομάδα κρατών μελών (άρθρα 228, 308, 349 ΣΛΕΕ).
- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δύναται να αποφασίσει την έκδοση αυτών των νομοθετικών πράξεων σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία (άρθρο 48 ΣΕΕ).

Δικαστικά & επικουρικά όργανα

- Το ΔΕΚ
- Το Ελεγκτικό Συνέδριο
- Επικουρικά όργανα:
 - Οικονομική και κοινωνική επιτροπή (ECOSOC):
 - εργοδότες, εργαζόμενοι, άλλοι
 - εκπρόσωποι των ΟΤΑ
 - Η Επιτροπή των Περιφερειών
 - Η ΕΚΤ και Ευρωπ Τράπεζα Επενδύσεων
 - Τα Ταμεία:
 - συνοχής, περιφερειακής ανάπτυξης, κοινωνικό, διαρθρωτικά, Ευρ.Γεν.Ταμ.Προσανατολισμού & Συνοχής FEOGA

Έδρα των οργάνων

1. Συμβούλιο: Βρυξέλλες + χώρα που ασκεί προεδρία
2. Επιτροπή: Βρυξέλλες + Λουξεμβούργο
3. ΕυρΚοιν: Στρασβούργο, Βρυξέλλες, Λουξεμβούργο
4. ΔΕΚ + ΕλΣυν: Λουξεμβούργο
5. ΕΚΤ: Φραγκφούρτη

Όργανα της ΟΝΕ

- **ΕΚΤ:**

- Αρμοδιότητες:

- Μονοπώλιο έκδοσης τραπεζογραμμάτων
- Κανονισμοί, αποφάσεις, συστάσεις & γνώμες ΧΩΡΙΣ τη συμμετοχή των λοιπών Οργάνων

- Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Τραπεζών.

Λίνα Παπαδοπούλου, Αν. Καθηγήτρια Συνταγματικού Δικαίου

**Σας ευχαριστώ πολύ για την
προσοχή σας.**

Βιβλιογραφία (1 από 2)

- Δ. Τσάτσου, Ευρωπαϊκή Συμπολιτεία. *Για μια Ευρωπαϊκή Ένωση των Κρατών, των Λαών, των Πολιτών και του Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Πολιτισμού*, εκδ. Λιβάνης, Αθήνα 2007.
- Ferry Jean - Marc, *Το ζήτημα του Ευρωπαϊκού κράτους*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 2006.
- Γ. Παπαδημητρίου, *Η συνταγματοποίηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 2002.
- Θ. Χίου-Μανιατοπούλου, *Η μεταρρυθμιστική συνθήκη της Λισαβώνας*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 2008.
- Αντ. Μανιτάκης, Λ. Παπαδοπούλου, *Η προοπτική ενός συντάγματος για την Ευρώπη*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2003.

Βιβλιογραφία (2 από 2)

- Αντ. Μανιτάκη, *Το 'Σύνταγμα' της Ευρώπης αντιμέτωπο με την εθνική και λαϊκή κυριαρχία*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 2004.
- Κ. Χρυσόγονου: *Το μετέωρο βήμα της Ευρώπης*, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 2005.
- Π. Ιωακειμίδης, *Η Συνθήκη της Λισσαβώνας*, 2η έκδ., εκδ. Θεμέλιο, 2010.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Λίνα Παπαδοπούλου «Ευρωπαϊκό Συνταγματικό Δίκαιο. Ενότητα 2. Η θεσμική διαρρύθμιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS330/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Βασιλική Κόκοτα
Θεσσαλονίκη, Εαρινό Εξάμηνο 2014-2015

